

א עורו בקולכם את בני ישראל
את כל ישראל ואת כל בני ישראל

- א -

חודש מבת

מבצע הקהל העולמי

תשס"ט - שנת הקהל

לימוד תורתנו

יחי אדוננו מורנו ורבינו
מלך המשיח לעולם ועד

מו"ל: מרכז חב"ד העולמי
לקבלת פני משיח צדקנו
744 Eastern Parkway Brooklyn NY, U.S.A
Tel. 718-778-8000 Fax. 718-778-0800

נערך ע"י: ועד "חיילי בית דוד"
770 בית משיח, בית חיינו
770 Eastern Parkway Brooklyn NY, U.S.A
אימייל: vaad770@gmail.com

פתח דבר

בעמדנו בשנת 'הקהל', שנה שבה כל 'תמים' המסור בכל ליבו למלך 'מונח' במבצע 'הקהל', ועם פתיחת מבצע 'הקהל' העולמי לתלמידי התמימים, כפי הוראתו של אד"ש מלך המשיח לתלמידי התמימים להשתתף ב'הקהל' –

ובמסגרת הנושא החודשי דחודש טבת – התחזקות בלימוד תורתו של הרבי, הנשיא, והוספה בזה בין סדרי הישיבה, שמחים אנו להגיש לקהל תלמידי התמימים קובץ 'לימוד תורתו' הניתן כתשורה מיוחדת לתמימים החברים במבצע 'הקהל' העולמי.

הקובץ כולל:

א) לקט מרתק ומיוחד של שיחות ואגרות קודש מכ"ק אדמו"ר שליט"א, על חשיבות הלימוד בתורת נשיא הדור, וההתקשרות לנשיא הדור על ידי לימוד תורתו.

ב) הוספה א' – סקירה על עריכת הלקו"ש. סקירה זו משקפת את עבודת העריכה וההדפסה, מנקודת מבט של חברי 'ועד להפצת שיחות'. הסקירה הובאה בעבר בגליון 'בית משיח', והיא מובאת כאן בעיבוד מחודש.

ג) הוספה ב' – בקשר עם יום הבהיר ה'טבת, הבאנו תמליל מדברי קודש של כ"ק אדמו"ר שליט"א ביום ב' כסליו ה'תשמ"ח, בחזית 770, לאחר שהגיעו הספרים. התמליל מובא במילואו לצד תרגום ללה"ק.

בציפייה ובביטחון גמור אשר תיכף ומיד ממ"ש, נזכה כולנו – תלמידי התמימים לסיים את "מלחמת בית דוד" דזמן הגלות, ונזכה לצאת לקבל פני מלך למעמד "הקהל" הגדול בקיום הייעוד "קהל גדול ישובו הנה" בגאולתנו האמיתית והשלימה על ידי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א תיכף ומיד ממש.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

איגוד תלמידי הישיבות – 770

770 בית משיח, בית חיינו

ימות המשיח, חודש טבת ה'תשס"ט - שנת 'הקהל'
מאה ושש שנה להוד כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
וד"ן שנה לנשיאותו ומלכותו
ברוקלין, נ.י.

צריכים ללמוד את החסידות של הרבי

לחזור וללמוד, "ווייטער לערנען און ווידער לערנען", "האַלטן זיך אָן דעם רבי'נס קליאַמקע", ו"המאור שבה" – העצמיות של הרבי שהכניס בתורתו – "מחזירו למוטב", "דער רבי וועט אים שוין אַרויסשלעפן פון אַלע בלאַטע'ס"

- לקט שיחות קודש -

לימוד תורת נשיא הדור בישיבות תומכי תמימים

בענין ההתקשרות אל הרבי צריך לנצל את הזמן עד ל"אירצייט" – כל י"ב (ובפרט י"א) החדשים שבהם נמצאת הנשמה גם למטה (כמבואר גם בנגלה דתורה) – שבזמן זה יכולים "אריינכאפן" [=לחטוף] שלא בערך לגבי הזמן שלאחרי זה.

. . הענין הכי נעלה שיכולים "אריינכאפן" עד הארצייט, הוא, ההתקשרות אל הרבי, שנעשית על-ידי לימוד תורתו והליכה באורחותיו.

ובהתאם לכך – הנני להציע כמה דברים שיעשה כל אחד עד הארצייט:

. . בנוגע ללימוד תורתו:

א' שאל במכתב אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר כיצד תהי' ההתקשרות שלו אליו מאחר שאינו מכירו פנים,

– השואל לא ראה את הרבי, והי' נדמה לו שגם הרבי לא ראה אותו... –

והשיב לו כ"ק מו"ח אדמו"ר שההתקשרות היא ע"י לימוד תורתו ושמירת התקנות וכו'. הרבי לא אמר לו שיתקשר אליו ע"י ענייני מופתים, או ע"י נסיעה אליו, אלא ע"י לימוד תורתו כו'.

ובהתאם לכך הנני להציע שלקראת הארצייט ישנן כל אחד המאמר (כולו או חלקו) שנתן כ"ק מו"ח אדמו"ר ליום הסתלקותו, ומזמן לזמן, כשנמצא במבוכה, או שישנם אצלו ספקות, או במצב ש"פגע בכך מנוול זה" – יחזור במחשבתו מאמר זה.

– בשיחה די"ט כסלו* סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר, שבשנת תר"ף, שנת הפרידה, שבה נפרד מאביו כ"ק

(* מעניין לציין שבהמשך שיחת אדמו"ר הריי"צ המוזכרת כאן (שנאמרה בי"ט בכסלו תש"ז וי"ל לקראת י"ט כסלו תשי"א) אמר הרבי: "בזמן ברכת הפרידה, בשנת תר"ף, דיבר עמי הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בנוגע למאמר "והדרת פני זקן" שבלקוטי תורה, שאלו הם דברי רבינו הזקן שאמרם כדברי תורה ברבים תיכף לאחרי הסתלקותו של המגיד. אבי זקני [=כ"ק אדמו"ר הצמח צדק] ואאמו"ר [=כ"ק אדמו"ר הרש"ב] אמרו לפני הסתלקותם מאמר זה".

אדמו"ר נ"ע, הרבה כ"ק אדמו"ר נ"ע לדבר עמו אודות המאמר ד"ה והדרת פני זקן שבלקוטי תורה (סוף פרשת קדושים). במאמר זה מבאר גודל המעלה שדברי תורה חקוקים במוחו, שאז, גם בשעה שאינו עוסק בתורה, הקב"ה שוכן עד בקרבו (ולכן צריך לעמוד מפני ת"ח גם בשעה שאינו עוסק בתורה, מפני שדברי תורה חקוקים במוחו).

ועד"ז בעניננו: השינון והבקיאות בהמאמר – מלבד התועלת להתקשרות בעת חזרת המאמר, הרי גם בשאר הזמנים יהי מוחו ממולא בתורתו של הרבי, שבתורה זו מסר הרבי את עצמו ("דער רבי האט זיך אפגעגעבן") לחסידים, ובמילא, נמצא הוא בהתקשרות תמידית עם הרבי, וכלשון הלקו"ת: "בלי שום הפסק ופירוד לעולם אפילו רגע אחד".

ובענין זה לא נוגע כ"כ הכמות, שינון כל המאמר, או (אם מצד איזה סיבה שהיא אינו יכול לשנן כולו) מחצית המאמר; בעיקר נוגע האיכות – שיהיו חקוקים במוחו, אותיות החקיקה, מים חיים, זוחלין, מי מעין, שמחברים עם המקור, עצם הנפס...

(משיחת י"ט כסלו ה'תשי"א)

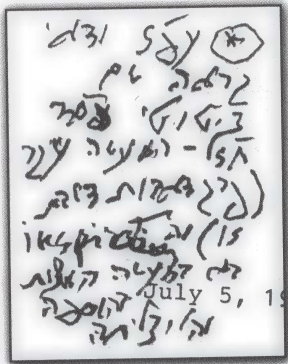
אין זמן לדחות, צריכים ללמוד חסידות של הרבי

יב. וזהו גם תוכן מאמרו של רבי נהוראי "מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה":

ובהקדם הביאור בב' האופנים הדמשה והברייתא, שהחילוק ביניהם אם התורה היא בכלל אומנות או למעלה מזה (כנ"ל) – ע"פ מארו"ל "מעיקרא כי עביד איניש אדעתא דנפשי קא עביד", כי הנשמה לא ירדה אלא לתקן את הגוף ונפש הבהמית וחלקו בעולם, שזוהי האומנות דלימוד התורה "אדעתא דנפשי", ואח"כ בא לדרגת הלימוד לשמה, לשם התורה, למעלה מכל האומנות שבעולם, כולל גם האומנות דתיקון הגוף והעולם.

ועל זה אומר רבי נהוראי "מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה... (ש)עומדת לו לאדם בעת ילדותו ובעת זקנותו" – תורת רבי נהוראי דוקא, ע"ש "מנהיר עיני חכמים", השווה"ע ה"מאור" שבתורה – כי:

בדרגת התורה שהיא אומנות לתקן הגוף והעולם, להיותה ע"י מלחמה עם מנגד, "ולאום מלאום יאמין", שייך בה הפסק לשעה (כי לבסוף ינצח); משא"כ בדרגת התורה שלמעלה מהאומנות דתיקון הגוף והעולם, תורה לשמה, לא שייך הפסק, האלא "עומדת לו לאדם בעת ילדותו ובעת זקנותו", ויתירה מזה, לא רק במצב של

מענה (משנת תשמ"ח) לאשה שכתבה שהרגישה התלהבות מהלימוד בלקוטי שיחות השבועי: עפ"י ודאי קראה שם ציטוטי פס"ד חז"ל – המעשה עיקר (פרק דאבות דשבת זו) וה inspire [השראה] בא במעשה המצות בהוספה וה' יצליחה

זקנה, חלישות סתם, אלא אפילו במצב של יסורים (שיכול להיות גם בגלל מצב בני ביתו או הסביבה), ועד למצב של חולי (שהוא בעצמו חולה), שחסר אצלו בקיום רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת שהם כנגד רמ"ח אברים ושס"ה גידים – גם במצב כזה "המאור שבה מחזירו למוטב".

יג. האמור לעיל הוא גם בנוגע ללימוד תורת החסידות דכ"ק מו"ח אדמו"ר:

ובהקדמה – שבדורות שלפנ"ז, כמו בזמן הרמב"ם, היתה זהירות גדולה שלא לגלות תורת הקבלה (כמבואר בשיחות דכ"ק מו"ח אדמו"ר), ואפילו בזמן האריז"ל (שאמר ש"מותר ומצוה לגלות זאת החכמה") הצריכו כמה הקדמות ללימוד הקבלה (כמו אמירת יה"ר), ואפילו הבעש"ט צוה שלא ללמוד ספרי הקבלה למי שאינו יודע להפשיט הדברים מגשמיותן (כפי שמביא הצ"צ), וידוע גם הסיפור אודות הקפידא על הרב המגיד שהצילו אדמו"ר הזקן.

וגם לאחרי שאדמו"ר הזקן ורבותינו נשיאינו שלאחריו "הָאָבֵן גַּעגָּסֵן", הרי, בשנים כתיקונן היו צריכים "גֶּאֱנָצֶה הַכְּנוּת" ללמוד חסידות או להכנס ליחידות, כפי שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר אודות חסידים שהתכוננו ליחידות במשך כמה שנים.

ועפ"ז, כאשר יתבונן במצבו אליבא דנפשי, יכול לחשוב שאינו שייך ללימוד החסידות, ובפרט לפעול על הזולת.

המענה על זה – שכיום אין זמן לדחות את לימוד החסידות עד לסיום ההכנות. צריכים ללמוד את החסידות של הרבי, לחזור וללמוד, "ווייטער לערנען און ווידער לערנען", "האַלטן זיך אָן דעם רבי'נס קליאַמקע", ו"המאור שבה" – העצמיות של הרבי שהכניס בתורתו – "מחזירו למוטב", "דער רבי וועט אים שוין אַרויסשלעפן פון אַלע בלאַטע'ס".

ולא עוד אלא שאפילו אם נמצא במעמד ומצב שעדיין יש לו ספקות בנוגע להרבי (אם הוא בעה"ב על הכל, ויכול הכל, ובמילא אינו יכול להתחבא ממנו), עליו ללמוד את תורת החסידות של הרבי – "תורה צוה לנו משה", אע"פ ש"תורה" בגימטריא תרי"א, היינו, שחסר עדיין בהענין דאנכי ולא יהי' לך (כנ"ל סי"א), ודוגמתו בנוגע להרבי, כמובן ממארו"ל (ע"פ נגלה) "החולק על רבו כחולק על השכינה" – כי, ע"י לימוד תורתו "וועט ער זיך האַלטן אָן דעם רבי'נס קליאַמקע און זיין מיט אים אויף איין וואָגן".

יד. ולהוסיף, שהצורך בלימוד תורתו, "תורה צוה לנו משה", מודגש ביותר לאחרי ההסתלקות:

ידוע הפתגם שאמר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע לפני הסתלקותו: "איך גיי אין הימל און די כתבים לאָז איך אַייך איבער". וההסברה בזה – דלכאורה מאי קמ"ל, הרי מובן מאליו שבעלותו השמימה נשארים הכתבים באותו מקום שהיו מונחים תחילה – שגם לאחרי שעולה השמימה נשאר עצמותו בהכתבים שהשאייר לנו, וע"י הלימוד בהכתבים "האָט מען אים", ולא רק כפי שהי' למטה, אלא גם כפי שהוא בעלייתו למעלה [כמבואר במאמרי ר' הלל (הנמצאים עתה בדפוס) שבעת ההסתלקות מתפשט מלבושי ב"ע, ובעת ההשתטחות מתפשט גם מלבושי אצילות], "האָט מען אים" בעלייתו למעלה – ע"י הלימוד בהכתבים.

וענין זה מרומז ב"תורה צוה לנו משה" – "צוה" מלשון צוותא וחיבור – שע"י תורתו מתקשר (משה) עמנו, ובמילא, קשורים אנו עמו בכל העליות שלו ("ווי הויך ער איז"), כיון שהכניס את עצמותו בתורתו.

טו. ותורת החסידות של הרבי, המאור שבתורה, עומדת לו בעת ילדותו ובעת זקנותו, וגם במצב של יסורים וחולי:

חולי, שהו"ע של חסרון ברמ"ח מ"ע ושס"ה מל"ת שכנגד רמ"ח אברים ושס"ה גידים – כולל גם חסרון בקיום ציווי ופקודה של הרבי (וגם בקשה שלו, כפי שאמר פעם: "בקשה שלי היא פקודה"), שיש חיוב לקיימה ככל מצוות דרבנן שחיוכם נלמד מ"לא תסור מן הדרך אשר יגידו לך", או מ"שאל אביך ויגדך" (כב' הדעות בזה), ולא עוד אלא שלדעת הרמב"ם העובר על מצות סנהדרין ("שהם עמודי ההוראה ומהם חק ומשפט יוצא לכל ישראל") שתיקנו תקנה ופשט הדבר בכל ישראל, עובר על מ"ע ומל"ת מן התורה, ועד"ו אצל חסידים בנוגע לקיום ציווי ופקודה של הרבי באופן ד"לא תסור גו", כיון שהרבי הוא עמוד ההוראה וממנו חק ומשפט יוצא לכל תלמידיו שהם חסידיו, וכשעוברים על ציווי ופקודה של הרבי ה"ז כמו שעוברים על מ"ע ומל"ת, שוהו"ע של חולי.

והעצה לזה – ללמוד תורת החסידות של הרבי, שעומדת לו גם במצב של חולי, לקיים את הציווי והפקודה והרצון של הרבי, וללכת בדרכיו.

– יתכן שבגלל קיום רצונו של הרבי, לא להסיר את הזקן וכדומה, ירגזו עליו אביו ואמו. אבל, בידעו ש"אבדת אביו ואבדת רבו של רבו קודמת", לפי ש"אביו הביאו לעוה"ז ורבו... מביאו לחיי העוה"ב", צריך להיות נוגע לו (שלא להפסיד) ההתקשרות לרבו יותר מאשר (שלא להפסיד) ההתקשרות לאביו... ונוסף לזה: האמת היא שכאשר יתנהג כרצונו של הרבי לא יפסיד את ההתקשרות לאביו [שהרי קיום רצונו של הרבי הוא מ"ע או מל"ת של תורה, והתורה היא זו שציוותה על כיבוד אב"א], ובסופו של דבר יראה שהי' זה נסיון בלבד, כי הרוגו אינו אלא לשעה קלה ביותר בלבד, ואח"כ יפעל על אביו שגם הוא יהי' חסיד של הרבי!

וע"י לימוד תורתו של הרבי וקיום הציוויים והפקודות שלו, זוכים להשפעת טוב רוחני וגשמי בכל – כהסיום במשנה: "וכן הוא אומר באברהם אבינו... וה' ברך את אברהם בכל", כולל גם כפירוש הז"ל שהטעימו בעוה"ז מעין עוה"ב, ועד להגאולה האמיתית והשלימה, "אז דער רבי וועט אונדז פירן אַנטקעגן משיח'ן".

(משיחות כ' מנ"א ה'תש"י)

ע"י הלימוד ככל עצמותו 'מתקשר' 'עצם בעצם' עם הרבי

אמרו רז"ל "צדיקים דומין לבוראם", וכשם שהקב"ה הכניס את עצמותו בתורה, כמאמר "אנא נפשי כתבית יהבית", כך גם הצדיקים הכניסו את עצמם, בכל עצמותם ומהותם, בתורתם.

והרי ענין זה הוא למעלה לא רק מ"הבלי דגרמי", אלא למעלה גם מנר"נ, שהם כחות פנימיים, שהו"ע ההמשכה שבאה ע"י המזון, למעלה גם מבחי' חי', ואפילו למעלה מבחי' יחידה – שהרי גם "יחידה" היא שם בלבד כמאמר "חמשה שמות נקראו לה", ו"יחידה" בכלל, משא"כ "אנכי" פירושו שהקב"ה הכניס את עצמו בתורה, וכך הוא גם בצדיקים, שהם עצמם, בכל עצמותם ומהותם, נמצאים בתורתם.

וע"י שלומדים את החסידות של הרבי, והלימוד הוא עם ה'עצם' שלו, היינו שלומד את החסידות של הרבי והולך בהדרכותיו ללא הגבלות, מבלי להתחשב עם הבנתו, ואינו מתחשב עם ההגבלות דכחות המקיפים – אזי נעשית התקשרות עצם בעצם,

ואז נעשית ההתקשרות עצם בעצם, כיון שלימוד החסידות הוא באופן שהוא נמצא שם ("ער איז דאָרטן"), וכהפתגם הידוע שלא זו בלבד שהוא לומד את התורה, אלא עוד זאת, שהתורה מלמדת אותו, ובתורה זו נמצא העצם של הרבי – אזי נעשית התקשרות עצם בעצם. ועי"ז מגיעה בקשתו (לא רק ב"הבלי דגרמי" ולמעלה יותר, אלא) בהעצם ממש, וממילא ההמשכה היא בלי גבול, בכל המצטרך לו.

(משיחת ש"פ נצבים ה'תשי"ד)

ע"י ה'הארה' (תורתו) מתקשרים עם הרבי

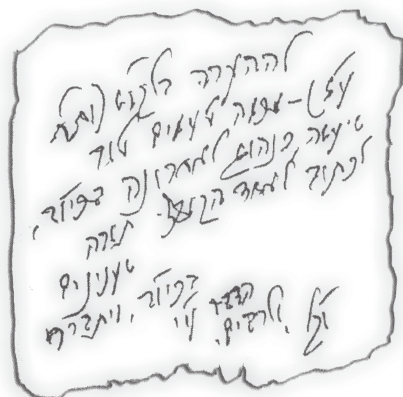
דובר פעם בביאור הענין ד"ממלא מקום", שפירושו הוא כפשוטו – שהוא ממלא את כל המקום ("ער פאָרנעמט דעם גאַנצן פּלאַץ"). ומכיון שכל רבותינו נשיאינו הם ממלאי מקום הנשיאים שלפניהם – הרי יש בהם כל הענינים שהיו בנשיאים שלפניהם, אלא שבכל אחד מהם ישנה הוספה לגבי הנשיא שלפניו (שאם לא כן – הרי ה' יכול להישאר הנשיא הקודם), מתאים לפי הדור.

כב. והנה, ההתקשרות לרבותינו נשיאינו היא ע"י לימוד תורתם ואף שתורתם אינה אלא הארה בלבד מהמאור, ולכן, ככל שילמדו ו"ישאבו" עוד ועוד ("שעפן און שעפן") מתורתם, לעולם לא יוכלו "לשאוב" את המאור ("וועט מען דעם מאור אליין קיינמאָל ניט אויסשעפן").

וכפי שמצינו שכשם שלא זהו עיקר האלקות מה שהעולמות מתהוים ממנו, כמו"כ לא זהו עיקר האלקות מה שהאור נמשך ממנו, והיינו שהעצמות הוא למעלה גם מענין המאור,

אבל אעפ"כ, הרי סוכ"ס ע"י לימוד תורתם של רבותינו נשיאינו מתקשרים אליהם, ונעשים אחד עם המאור, ועד שמתקשרים גם עם העצם, וענין ההתקשרות נוגע ומסייע בכל הענינים.

(משיחת ש"פ קדושים ה'תשי"ד)

קטע ממכתב בו מודה כ"ק אד"ש לנמט על הערתו בלקו"ש ומציע לפרסמה באחד מקובצי התורה: להערה בלקו"ש (ות"ח ע"ז) – מכמה טעמים טוב שיעשה כנהוג לאחרונה בכיו"ב, לכתוב לאחד הקובצי תורה שענינים בכיו"ב, ויתברר הדבר ע"י ולרבים. וק"ל.

ב'לעצטע מאמרים' מתחדשים

דברים שהיו בהעלם לגמרי

קיבלתי מכתב מא' ששואל אותי מדוע מוכרחים ללמוד "חסידות ליובאוויטש" דוקא, הרי יכולים אנו

ללמוד את תורת החסידות של הבעש"ט והמגיד?

(בחור מאבד לריק נייר ודיו, מעטפה ובולים, כדי לכתוב מכתב לניו-יארק, כדי שיסבירו לו מדוע יש ללמוד "חסידות ליובאוויטש" דווקא).

– ישנה "תוספת ביאור" על שאלתו, שאפילו ב"חסידות ליובאוויטש" גופא (כפי שהוא קורא לזה), המאמרים האחרונים ("די לעצטע מאמרים") אינם זהים למאמרים הקודמים כפי שמצינו דוגמא לזה במאמר הנ"ל*.

והמענה לזה – אותו מענה על השאלה מדוע צריכים ללמוד תושבע"פ, ואי אפשר לצאת ידי חובה בלימוד תושב"כ, אף שהכל כלול בתושב"כ; מדוע לא יכולים להסתפק בלימוד המשנה וצריכים ללמוד גם ברייתא וגמרא – אף שאילפא אמר מי איכא מידי כו' דלא פשטינא לי' ממתניתין; מדוע לא יכולים להסתפק בלימוד הגמרא; מדוע לא יכולים להסתפק עם ראשונים ומוכרחים ללמוד גם את דברי האחרונים.

והתירוץ על כל הנ"ל – מכיון שבהקודמים זה נמצא בהעלם, והאחרונים שלמדו תורה לשמה וברוה"ק (כפי שמקובל מאדמו"ר הזקן שכל המחברים עד הט"ז והש"ך והם בכלל, כתבו את חיבוריהם ברוה"ק), שלבד זאת שפירטו את מה שהי' קודם לזה בכללות, חידשו גם מה שהיה בהעלם לגמרי, וניתן למשה מסיני.

אותו הדבר הוא גם בנוגע ללימוד תורת החסידות.

(משיחת ש"פ במדבר ה'תשט"ו, שיחות קודש (הוצאה חדשה) ע' 236, תרגום חפשי ללה"ק)

* מאמר ד"ה "וידבר הוי' אל משה ואל אהרן לאמר איש על דגלו". המו"ל.

ואמר כ"ק אדנ"ע:

לערן מיינע חסידות וועסטו ווערן מיינ חסיד

[=למד חסידות שלי ואז תהי' חסיד שלי], שזהו הוראה לכל דור ודור באופן ההתקשרות שצ"ל ע"י תורה, ובפרט אצל חסידי חב"ד

- לקט אגרות קודש -

ובטח יתוסף לו על ידי זה אומץ וחוזק בהתקשרות

. . מה שכותב בענין ההצעה לקבוע שיעור לימוד בכל יום ויום בתורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, הנה ככלל נכון הדבר, אבל קשה עלי לקבוע שיעורים חדשים, ובפרט שאין על זה הגבלה בזמן. ואף שהצעת ע"ע כמה ענינים, הי' בזה הגבלה בזמן, היינו י"א חדשים שאחרי ההסתלקות או כל שנת ההסתלקות, אבל לקבוע מעתה שיעור לרבים, עדיין לא באתי לידי החלטה בזה. מובן הדבר שכל אחד ואחד המרגיש בעצמו ענין זה, הרי יישר חילו אם יקבע שיעור קבוע איזה פעמים בשבוע או בכל יום ויום בלימוד מאמרים הנ"ל ובטח יתוסף לו על ידי זה אומץ וחוזק בהתקשרות.

מובן ג"כ שאין הנ"ל מדובר ע"ד לימוד בהישיבה ופשיטא שבלימוד הדא"ח שלה צריך לתפוס מקום חשוב, ובפרט בהכתות הגדולות, הלימוד בתורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.

ומה שהצעתי פה נשען על המאמר והדרת פני זקן שבלקו"ת והמדובר עד"ו בשיחה שנדפסה בקונ' י"ט כסלו, שלכל אחד ואחד יהיו חקוקים בזכרוננו איזה מאמרים של כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, ובפרט מאמר –

תנו דעתכם להכתב בספר החיים בהתקשרותכם ברבותינו הק' ע"י לימוד תורתם וקיום פקודתם

אנא ידידנו אנ"ש ותלמידי התמימים, חוסו על עצמכם ובני ביתכם יחיו, ותנו דעתכם ולבכם להכתב אתם ובני ביתכם יחיו בספר החיים, בהתקשרותכם באילנא דחייא הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע ועליכם ועל בני ביתכם יחיו, וכל התקשרות הוא ע"י לימוד תורתם ושמירת קיום פקודתם בדרכי ומנהגי החסידות ובוה תזכו כי ישאו רינה ותפלה בעדכם ובעד בני ביתכם יחיו להושע בגשמיות וברוחניות.

(ממכתב כ"ק אדמו"ר הרי"צ, אג"ק ח"ג ע' קמ)

או חלק ממנו – דיום ההסתלקות הוא יו"ד שבט תש"י וכמבואר בארוכה בהתועדות די"ט כסלו דשנה זו.
(ממכתב ה' טבת ה'תשי"א, אג"ק ח"ד ע' קד)

התקשרות בהתאם לזמנו היא ע"י תורת נשיא הדור דוקא

כבר כתבתי כ"פ ואכפול גם עתה שאין מצדי כל קפיידא כו' וכו', ומ"ש אודות לימוד תורת נשיא הדור הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע לא באתי בזה ח"ו לשלול לימוד מאמרי חסידות של נשיאים שהוא ממלא מקומם ופשוט, אלא שכל תלמיד צריך לעמוד בהענין בהתקשרות מתאים לזמנו ודורו והתקשרות היא ע"י תורת הנשיא וכמבואר בכמה מכתבים והועתק גם בלוח היום יום, ולכן חווייתי דעתי שצ"ל לימוד כזה דוקא, וכיון שכפי מכתב כת"ר הרי מסודר הדבר זה מכבר, הרי אין מקום גם לחשש של קפיידא.

(אג"ק ח"ח ע' קנג, תרגום חופשי ללה"ק)

בטח בכל הכיתות כולם יש קביעות

בטח אצל הלומדים, הגדולים עם הקטנים, ופשיטא בכל הכתות כולם של תו"ת ואח"ת, יש קביעות לימוד מאמרי או שיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, שהוא דוקא נשמה כללית של דורנו, וההתקשרות צ"ל בכל, ועל אכו"כ ע"י תורתו, שזהו עצומ"ה וזהו ממוצע המחבר. – ולהיות דוהו ענין מעמד רוחני כותב [...]

(אג"ק ח"ח אג' תקמח)

תורתי אל תעזובו

אחד מחסידי כ"ק אדמו"ר הצ"צ נכנס ליחידות לכ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע, והרבי שאל אותו, האם הוא לומד את המאמרים שלו?

החסיד התנצל לפני הרבי והחל לתאר לפניו את סדר היום הארוך שלו, והוא ערך חשבון שבזמן הקצוב לו ללימוד דא"ח לא נותר לו זמן ללמוד את המאמרים של כ"ק המהר"ש. באמרו – את ה"חסידישע פרשה" הרי אי אפשר בלעדיה, ולאחר מכן לומד מאמרי כ"ק הצ"צ על הפרשה, כך שלא נותר לו זמן ללימוד מאמרי הרבי.

תשובת הרבי היתה: תחילה תלמד את המאמרים שלי, ולאחר מכן תיווכח שתצליח גם-כן בשאר לימודיך, להספיק כל מה שהיית לומד מקודם.

(מפי ר' בצלאל וילשאנסקי ע"ה)

לערן מיינע חסידות...

מכתבו בעתו קבלתי, וקבלתי בעונג, להודע, בעקיפין עכ"פ, אשר שלום לו, וקובע עתים ללימוד שיעורים בדא"ח. ובודאי יש בשיעורים אלו שיעור במאמרי כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, אף שאינו מזכיר ביחוד עד"ז,

ומכבר כתבתי בארוכה במק"א, אשר ידוע שהנשמה כללית הנה על ידה צ"ל כל ההמשכות, ולא רק אלו שברוחניות בלבד, ואמר כ"ק אדנ"ע: לערן מיינע חסידות וועסטו ווערן מיין חסיד [=למד חסידות שלי ואז תהי' חסיד שלי], שזהו הוראה לכל דור ודור באופן ההתקשרות שצ"ל ע"י תורה, ובפרט אצל חסידי חב"ד – ואכמ"ל.

(אג"ק ח"ג אג' תקנו)

והלואי היו מדקדקים אנ"ש, ובפרט התמימים

"והלואי היו מדקדקים אנ"ש, ובפרט התמימים, בדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אפילו בשיחותיו ובפרט אלו משנת השי"ת והשנה שקדמה לה".

(אג"ק ח"ד ע' כד)

התשוקה להתקשרות יכול להשביע רק במאמריו

והנה נשיא ומנהיג אלפי רבבות ישראל הוא הוא ראש ומוח לכל אלו – נשמה הכללית של נשמות פרטיות אלו – וממנו ועל ידו צ"ל ההמשכות וההשפעות, בכללות ובפרט, לכל השייכים אליו, אשר כל המשכות והשפעות הם, כנ"ל, ע"י תורה.

(עיין בכ"ז אדר"ג ספל"ד. לקו"ת במדבר ד"ה וידבר אלקים פ"ג. ד"ה ארע"ק אשריכם בהמשך תרס"ו. ד"ה עוטה אור ש"ת. תניא פ"ב).

ועפ"ז מובן מש"כ כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ "גודל התשוקה להתקשרות יכול להשביע רק כאשר ילמוד מאמרי החסידות שאומר הרב וכותב". "ההתקשרות האמתית היא ע"י לימוד התורה".

ראית פניו אינה מספקת

...גודל התשוקה להתקשרות יכול להשביע רק כאשר ילמוד מאמרי החסידות שאומר הרב וכותב,

כי בראית פנים בלבד לא סגי"...

(היום יום ט' אדר שני)

ומוכן ג"כ, אשר, אף שאין אדם לימוד אלא במקום שלבו חפץ, מוכרח הלימוד, לעתים קבועים, דוקא בתורת הנשיא הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, וביחוד מוכרח לימוד זה (א) בתור הקדמה לכל ענין ומאורע כללי. (ב) בזמנים כלליים.

(אג"ק ח"ג אג' תריד)

אני בדעתי אעמודה, ללמוד בתורת הנשיא בסדר הישיבה

בנוגע למה שכותבים שהראשי ישיבות בקשו מכס וכו', הנה זה שהראשי ישיבות לומדים לעצמם את המאמרים שהיו שייכים אליהם בזמן היותם בישיבה, זה אינו פלא, מאחר שלעולם ילמוד אדם במקום שלבו חפץ, ומוכן שעבורם זהו קל יותר מאשר להתחיל דבר חדש, מאחר שכל נשיא בדורו הרי – לא ימלט – שחידש באמירת התורה שלו, במילא מוכרח להיות שינוי בסגנון ובתוכן, אבל כאשר רוצים להנהיג כזה סדר גם עם התלמידים של הישיבה, צריכים הראשי ישיבות וזקני התמימים לזכור את יחסם בעבר למשפיעים שלהם, כשרצו ללמוד עמם דווקא את המאמרים של הנשיאים הקודמים ולא את המאמרים של נשיא דורם כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע...

הרי ידוע הפסק של רבינו הזקן בהלכות תלמוד תורה, שאדם במשך ימי חייו צריך ללמוד לכל הפחות פעם אחת תורה שבכתב ותורה שבכל פה עם כל חלקיה במילא נכלל בזה גם המאמרים מכל נשיא חב"ד שבכל הדורות, אבל אני בדעתי אעמודה היות שנדפסו יותר ממאה קונטרסים מאמרים מכ"ק מו"ח אדמו"ר וכן גם מאמרים לכל השנה צריכים הם לקבוע ללימוד קבוע בישיבת תומכי תמימים, והשית"ת יצליח כל אחד מאתנו למלאות שליחות זו בהתאם לאמת.

(אג"ק ח"ח אג' ב'רצא, תרגום חופשי ללה"ק)

שיעור קבוע בסדרי הלימוד

במה שכותב בסדר לימוד דא"ח בג' הכיתות וכו', הנה כבר מילתי אמורה כמה פעמים אשר לכל הפחות בשנה זו על כל אחד ואחד ובפרט על התלמידים התמימים לקבוע שיעור לימוד בתורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, ובהמוסדות צריך להיות זה גם בסדר הלימוד של כל כיתה וכיתה.

(אג"ק ח"ג ע' שצה)

תורה מסיני

ידוע פתגם ר' הלל פאריטשער בנוגע העילוי באמירת המאמר (לגבי לימוד המאמר אח"כ גם ע"י האדמו"ר עצמו) – שאמירת המאמר של הרבי היא תורה מסיני!

(משוחזת ש"פ נצ"י תשמ"ח)

קביעות גם בשבת

...ת"ח על שמודיע מקביעת עתים בלימוד תורת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שיש להרמי"ם והמשגיחים בתו"ת, ולפלא אשר אין להם קביעות עתים גם בשבת קדש, אשר מיני' מתברכין כולי יומי, הן ברוחניות והן בגשמיות...

(אג"ק ח"ג ע' תכא)

לימוד בכל הגילאים

בטח אצל הלומדים, הגדולים עם הקטנים, ופשיטא בכל הכתות כולם של תו"ת ואח"ת, יש קביעות לימוד מאמרי או שיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, שהוא דוקא נשמה כללית של דורנו, וההתקשרות צ"ל בכל, ועל אכו"כ ע"י תורתו, שזהו עצומ"ה וזהו ממוצע המחבר.

(אג"ק ח"ג ע' רכ)

קריאת הפ"נ לאחר קביעות בלימוד תורתו

...והנה בטח לדכוותי אך למותר הוא לבאר פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר, שענין הברכה הוא ע"ד הגשם שמועיל לאחר החרישה והזריעה, ועד"ז הוא ענין הפ"נ הוא ע"י התקשרות שיש בין המבקש והמתבקש, וכיון שחפצו ורצונו הוא שאקרא הפ"נ שלו על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר, הרי בודאי יקבע שיעור בלימוד תורתו שהו"ל במשך השנים האחרונות...

(אג"ק ח"ח ע' מה)

לימוד תורת הנשיא הכלי לבריאות

מה שאתם כותבים שחבל שקשה לכם להחזיק שיעורים בגלל היסורים מבריאות, זה בדיוק כמו שאחד

ר' משה נקלט בעולם החסידות

פעם ישב ר' משה ווילענקער חסידו של אדמו"ר הזקן וסיפר על הקירוב וההדרכה שהיתה לו מהחסידים בעת הגיעו בפעם הראשונה לליאזנא לרבי, חמשה חודשים הוא ישב, שמע ולמד עד שהרגיש שהוא יכול להיכנס אל הרבי ליחידות.

"כל מלה ששמעו מחסיד למדו, חזרו והכניסו אותה בראש ובלב עד שכשראינו את הרבי היה זה כמו גילוי השכינה. וכששמענו תורה מהרבי (לא יותר מפעם בחודש) חזרנו עליה חמישים-שישים פעם. כשהיה יוצא מישוהו מיחידות, היינו בתשוקה גדולה לדעת מה הרבי אמר לו".

(ספר השיחות תרצ"א ע' 259)

היה אומר, שהוא לא יכול לקח את התרופות היות שהוא עדיין לא בריא. היות ששיעורים בתורה של כ"ק מו"ח הכ"מ הם כלי להמשיך שיהיו הברכות שלו לבריאות הנכונה ולפרנסה. במילא אם מתאונן על פרנסה ובריאות. האמצעי לזה הוא לחזק את השיעורים ועל ידי כך הפרנסה והבריאות יהיו כמו שצריך להיות...

(אג"ק ח"ג ע' שפא)

תיקון לפגיעה בנשיא ישראל

נבהלתי לקרות בו אשר באיזה שנים לפניו נמלטו מפיו מלים הפוגעים בכ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע נשיא ישראל. ומ"ש אודות התיקון בזה, מובן שבטח כוונתו לאחרי החרטה גמורה מכל וכל, הנה לכל לראש נוסף על שמירת התקנות הנ"ל והליכה באורחותיו לעצמו עליו להשתדל להשפיע בסביבתו שיתחילו ללמוד תורתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר וללכת באורחותיו, ותקנותיו בשיעורי חומש תהלים ותניא בפרט, וכשישפיע לכל הפחות על עשרה אנשים שילמדו תורתו וישמרו תקנותיו הרי הנחת רוח דשפתותיו דובבות בשני עולמים וכפסק רז"ל יכפר על ענין מבהיל הנ"ל....

(אג"ק ח"ח ע' קס"ז)

חסידי חב"ד מתקשרים לכל לראש – ע"י חב"ד

אמרתי פה בהתועדות עם אנ"ש והתמימים, דהנה ההתקשרות צ"ל בכל הכחות שאפשר. והנה, לכל לראש, אצל חסידי חב"ד כשמו כן הוא שצריך להתקשר בחב"ד, היינו, בפשטות, ללמוד מאמרי וכ"ק הנשיא. – כיון שכוונת אומר המאמרים הוא המשכת חב"ד במדות ושינוי המדות על ידן, ה"ז מכריח התקשרות ע"י שוהלכת בדרכיו וע"פ הוראותיו במדות ומחדו"מ.

(אג"ק חכ"א ע' סב)

ע"י תורתו נמשכים כל ההמשכות

...בטח יש אצלם שיעור ללימוד דא"ח של כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א נשיא דור זה.

ובמילא על ידו כל ההמשכות (שלכן גם הבשר נמשך ע"י מרע"ה) ומבואר בכ"מ שהצינור לכל ההמשכות היא התורה ועפמרו"ל שבאורייתא ברא עלמא ובאורייתא אתקיים עלמא...

(אג"ק ח"ג ע' ריב)

אין איש שם על לב להתעסק בהפצת הקונטרסים

ב"ה. כ"ט ניסן תרצ"ג ריגא.

אל כבוד ידידי הרה"ג הגודע לשם תהלה וו"ח אי"א מוהר"ר ישראל שי' דושייקאבסאן. ברוקלין.
שלום וברכה.

מכתבך קבלתי. כבר כתבתי לך מביאת כ"ק אדמו"ר שליט"א וממצב בריאותו, אשר לע"ע הנה מה שאמרו הפראפעסארין אשר במעט הטוב מצב בריאותו, הנה לע"ע לדאבוננו רק צריכים להאמין להם, כי נראה חלישותו ביותר. יחזקהו השי"ת.

חסידות לא אמר עדיין מיום בואו . . . בכ"ז הנה ביום אחרון של חג הפסח, בהתאסף אנ"ש, בעת הסעודה היו שיחות מעניינות. הא' הי' בכלל בענין עבודה ובירור המדות, וההתחלה היתה על מאמר הידוע: אמאליקע חסידים האבין מער געטראכט וייניקער גערעדט און מער געטאן [=חסידים הראשונים היו חושבים יותר, מדברים פחות ו]עוד[יותר עושים]. וע"ז הי' ענין בארוכה.

אח"כ ספר, אשר נשאל מאחד (הוא אינו מאנ"ש רק נתקרב ע"י הקונטרסים ולומד): איך הוא הענין המבואר בהקונטרסים אשר טבע עצמו למעלה מהטבע. ואח"כ ספר אשר נשאל מאחד, אם כנים הדברים אשר מספרים, אשר באמעריקע לא הי' מ"ת. כן מספרים בשם אדמו"ר הזקן. ודבר מזה בארוכה, אקוה אי"ה אשר אוציאם לאור, ויהי' ענין ממשי ללמוד ולעיין בו.

אלו הימים דבר עמי הרבה כ"ק אדמו"ר שליט"א במרירות על עזיבת ענין לימוד החסידות, ודבר בארוכה אשר זהו חלק גדול בחלישות בריאותו. ודבר הרבה על התרשלות יחידי אנ"ש ובעיקר התמימים אשר אין משתדלים בזה, וכי הוא נותן הרבה זמן – אשר יקר אצלו – על סודר עניני החסידות בלשון קל ומובן וגם בזשורגאן [=אידיש], כדי שגם הפשוטים והנשים יוכלו להבין. וכל ענין אשר בא אליו מענין לימוד החסידות, ואיזה שאלה, מתענג ממש בזה, ולסוף אין איש שם על לב להתעסק בהפצת הקונטרסים.

כבד לכתוב כל הדברים שדבר, אבל ראיתי עד כמה נוגע לו זה, אשר לו שיערו באמת היו שמים לב לזה.

בדבר שכתבת במכתבך הקודם אדות ענין המעמד אשר הנך רוצה לקבל על עצמך, ראה כ"ק, ואמר טוב והנה מסכים על זה....

ידידך הדו"ש וטובתך

יחזקאל פייגין

מתעסקים הננו בדבר השגת רשיון עבור הרר"י שי' מתמיד, להנסיעה לאמעריקע.

- הוספה א -

כך יוצאים לאור שיחותיו של הרבי

- סקירה על עריכת והדפסת ה'לקוטי שיחות' במשך השנים -

לקוטי-שיחות. צמד מילים, שאומר כל כך הרבה לכל חסיד חב"ד, ואף למי שאינו כזה. צמד מילים, שבזיכרון הקולקטיבי החב"די מתקשר מיד עם אותן חוברות שבכל שבוע היו הצייר המרכזי של חיי הרוח החב"דיים, וגם לעשרות הכרכים שנדפסו אחר-כך והפכו לאבן יסוד בבית חסידי, מעין 'ש"ס חב"די'.

לקוטי-שיחות. צמד המילים הזה, מתקשר מיידית גם לעורכים ולמוציאים לאור של אותן חוברות וספרים – חברי הועד להפצת שיחות. כל מי שלמד ב-770 בעשרות השנים האחרונות, זוכר כיצד בכל שבת היו מקיפים את הממונים על העריכה ומבקשים לבאר קטע מוקשה בליקוט השבועי, או מנסים לברר מה בדיוק נכתב בספר מסויים אשר הרבי ציין אליו בהערה ואינו נמצא בהישג יד. מפעם לפעם, כאשר הייתה איזושהי הוספה לא שיגרתית בליקוט השבועי, היו ניגשים לאחראים על ההוצאה לאור ומנסים לגלות מה בדיוק אמר הרבי.

סקירה זו נערכה אחרי ראיון מקיף וארוך עם חברי הועד להפצת שיחות, סקירה זו ממצה את עבודתם של חברי הועד להפצת שיחות בעריכת והדפסת ה'לקוטי שיחות' במשך השנים. הכתבה התפרסמה בגליון בית משיח, (מס' 269) וכעת עברה עיבוד קל.

רקע כללי

לפני שנתחיל לרדת לפרטי העריכה ולשינויים שנערכו במהלך השנים, מן הראוי להבהיר לציבור שאינו מתמצא בסדרי הופעת ה'לקוטי-שיחות' את תהליך ההוצאה לאור הכרוך בכך:

בהתוועדותיו, מדבר הרבי על נושאים שונים ומגוונים – החל מפילפולים בהלכה ובסוגיות עמוקות בש"ס, ועד לענייני דיומא. ברוב המקרים, הועלו הדברים על הכתב, על פי זכרון השומעים, במסגרת של מה שנקרא 'הנחה בלתי מוגה'. 'הנחה' זו הייתה כעין פרוטוקול של ההתוועדות, בו מופיעים רישומי הדברים לפי סדר אמירתם, וזהו הייתרון הגדול של ההנחות, שבהם הועלה כל תוכן ההתוועדות על הכתב. אולם, יש מיגרעה מסויימת בעובדה שאין הדברים מוגהים על-ידי הרבי, כך שיתכן שחלו שיבושים במסירת הדברים ובדיוקם. מסיבה זו, אי אפשר לראות בהנחות אלו שיחות אותנטיות ומדוייקות.

לעומת ההנחות, ישנן את חוברות הלקוטי-שיחות. חוברות אלו, נערכו מידי שבוע במתכונת מיוחדת, כשכל חוברת מוקדשת לנושא אחר, ומכילה את השיחות של הרבי באותו נושא – בדרך כלל, נושא הקשור לפרשת השבוע או למועד שבסמיכות לו יוצאות החוברות.

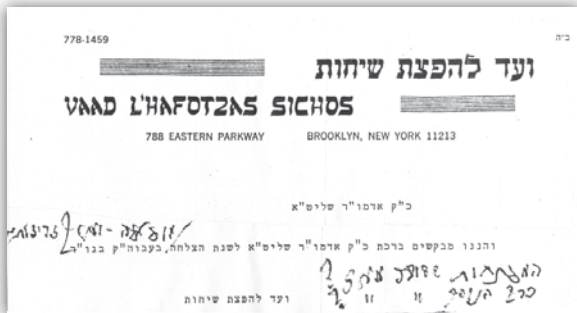
אמנם חוברות הלקוטי-שיחות הצטמצמו בנושא מסויים, ולא הקיפו את כל תוכן ההתוודעויות, אולם מאידך, הנושא הנידון מוצה בצורה מלאה.

הייתרון הגדול של החוברות הוא בכך שהן הוגהו על-ידי הרבי, שהוסיף להן ציוני מקורות והערות מאלפות וגדושות. חוברות אלו, הן, איפוא, שיחות רשמיות של הרבי שנחתמו בטבעת המלך, והן למעשה מאושרות כיצאות מפיו, בדיוק המלא.

על מלאכת עריכת השיחות הופקד ה'ועד להפצת שיחות'. ועד זה מורכב מצוות מעולה של תלמידי חכמים, אשר את מרבית שנותיהם העבירו בלימוד מעמיק בבית חיינו, וזכו לשמוע מהרבי מאות שיחות ומאמרים.

משרדי הועד הם, לאמיתו של דבר, בית מדרש בפני עצמו. עורכי השיחות, המכניסים את ה'ליקוטים' על פי ה'הנחות' ומסדרים אותם לקראת מסירתם להגהה על-ידי הרבי, משקיעים עבודה עיונית מרובה של הבנת דברי הרבי ועריכתם המדוייקת בהתאם להוראות המדוייקות שקיבלו מהרבי במהלך השנים, תוך השוואתם עם המקורות השונים ועם שיחות הרבי בעצמו. מובן, שכל שאלה וכל קושייה מובאת להכרעתו של הרבי תוך כדי העריכה.

כאשר עוברים הם על ה'הנחה' כדי לעבדה ל'שיחה', הרי הם יושבים בצוותא ומתעמקים בדברים ומתפלפלים בהם במטרה ללבנם היטב, ולקלוע במדוייק לכוונתו של הרבי. רישום הדברים ב'הנחה', שלעיתים נעשה בחיפזון, עלול לתת מקום לטעויות בהבנת הדברים והצגתם. פעמים יש גם כפילויות, שהן טבעיות כאשר מדברים לפני ציבור, אך אין להן מקום בדברים שבכתב. מלבד זאת, לעיתים קרובות דן הרבי בנושא מסויים בהזדמנויות שונות, כשבכל הזדמנות מבהיר הרבי פנים אחרות של העניין, או מתייחס לשאלות שהופנו אליו בעניין זה לאחר שהשמיע את הדברים בהזדמנות קודמת. במקרים כאלה, מרכיבים חברי הועד קטעים משיחות שונות, ו'יוצרים' שיחה אחת, אחידה.

ברכת הרבי לועד להפצת שיחות – על המילים "לשנת הצלחה" – הוסיף הרבי: **מופלגה – ומתוך זריזות** בתחתית הדף עורר הרבי על [ספר] **המפתחות שדובר מאז**, ועל **כרך [לקוטי-שיחות] הנוסף שדובר מאז?**

לאחר העריכה, היו מוסרים את הליקוט להגהת לשון אחרונה אצל הרב יהושע דובראווסקי, ואצל הרב צבי הירש גנזבורג. על הרב דובראווסקי התבטא הרבי באחת ההזדמנויות "דובראווסקי מאכט א זאך איז דאס ראוי לדפוס". [=כשדובראווסקי עושה דבר הרי זה ראוי לדפוס], הוא היה גם כותב את ההנחות שהתפרסמו בבטאון החב"ד הפופולרי "די אידישע היים",

ופעם אמר על כך הרבי: "אזא גוטע הנחה האב איך נאך קיינמאל ניט געזען" [=כזאת הנחה טובה מעולם לא ראית].

לאחר ההגהה הלשונית המדוקדקת, נמסר הליקוט להגהת הרבי. הרבי היה מגיח את השיחה פעם ראשונה, ומחזיר לועד את השיחה עם ההגהות. לא פעם היה זה בשעת לילה מאוחרת, וצוות העורכים היה

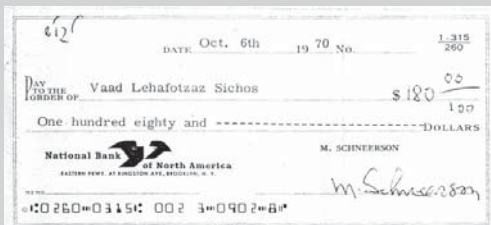
כסף מנלן?

הדפסת הלקוטי-שיחות בכל שבוע כרוכה בהוצאות גדולות, ומקור המימון העיקרי היה מאנשים שהיו מבקשים לרשום הקדשות בגב השיחה – לזכות או לעילוי-נשמת.

היה פעם זוג מאנ"ש שמאז חתונתם חלפו תשע שנים ועדיין לא התברכו בזרעא חיה וקיימא. עד שעלה ברעתו של הבעל לתרום את עלות ההדפסה של הלקוטי-שיחות השבועי. הוא כתב על כך לרבי, וביקש שזכות הפצת שיחותיו של הרבי תעמוד לו ויזכה לזחור"ק. ואכן, כעבור פחות משנה נולד לזוג המאושר בנם הראשון. מקרה דומה היה עם זוג ששמונה שנים אחרי החתונה היו עדיין חשוכי בנים. פחות משנה לאחר שתרמו את ההוצאה לאור של כרך י"ב בלקוטי-שיחות – נולד להם בנם הראשון.

גם ספר המאמרים באתי לגני חלק א' שנדפס ע"י הועד להפצת שיחות, נתרם על-ידי אחד שלא זכה להתברך בזחור"ק במשך שמונה שנים, ולאחר הדפסת הספר נולדה לו בת.

שלוש פעמים בשנה היה הליקוט מוקדש על-ידי הרבי בעצמו – בו' תשרי, לעילוי נשמת אמו; ב"ג אייר, לעילוי נשמת אחיו; בכ"ף מנחם-אב, לעילוי נשמת אביו, ומשנת תשמ"ח גם לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית ח' מושקא. הפעם הראשונה שהופיעה הקדשה של הרבי הייתה דווקא ביוזמת חברי הוועד. הם הודיעו על כך לרבי וקיבלו את רשותו. מאז, בכל שנה, בארבעת התאריכים האמורים, מקדיש הרבי בעצמו את הליקוט השבועי.

בשנים הראשונות שילם הרבי על ההקדשות בצ'ק, אבל בשנים האחרונות החל הרבי לשלם בכסף מזומן. בכל פעם, בטרם שילם, נהג הרבי לשאול כמה משלמים אנ"ש, ושילם את הסכום שאנ"ש היו משלמים – 150 דולר. פעם, לאחר שנים בהן המחיר היה קבוע ועומד על 150 דולר – שאל הרבי מדוע לא מעלים את המחיר? הרי כולם מעלים מחירים מפעם לפעם! ואמר: אינני מחפש מציאות, וברצוני לשלם את המחיר שכל אחד מאנ"ש משלם! לפועל, הרבי שילם 250 דולר.

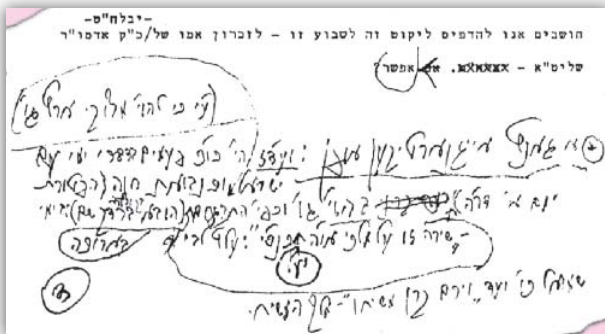
צריך לרוץ לבית הדפוס ולתקן את הדרוש תיקון. לאחר התיקונים – היו מוסרים להגהה חוזרת אצל הרבי. לעיתים רחוקות, הרבי היה מגייה את השיחה בפעם השלישית.

אחת לכמה שנים רוכזו חוברות ה'לקוטי-שיחות' לספרים הכוללים את השיחות שהופיעו בשנים האחרונות, לפי סדר הפרשיות והמועדים. בהזדמנות זו נוספו לחוברות גם מכתבים של הרבי שנכתבו בהזדמנויות שונות, וקשורים אל תוכן הפרשיות או המועדים שבתקופה אליה מתייחסות השיחות.

חברי הועד עמדו בהצלחה במשימה שהוטלה עליהם, עד-כדי כך שהייתה להם הזכות ובמשך הזמן הטיל עליהם הרבי משימות אחריות נוספות, של עיבוד ועריכת ספרי רבותינו נשיאנו, בראש המערכת עומדים הרבנים המוכשרים, הרב נחמן שפירא והרב יעקב לייב אלטיין, ולהם מסייעים חבר מערכת של תלמידי חכמים מוכשרים הרב אלימלך צוויבל, הרב אלכסנדר סנדר פיקרסקי והרב שלום דובער ליפסקר; בכמה שנים גם עזרו הרב יוסף יצחק וילשנסקי והרב דוד אולידורט. חברים נוספים של הוועד, והממונים על ההוצאה לאור הם הרבנים שניאור זלמן חנין ושלום יעקבסון.

לעולם לא מסיימים...

את הסקירה נתחיל דווקא מהסוף – מספרי ה'לקוטי שיחות' שכולנו מכירים. מאז שהשיחות יצאו לאור כליקות השבועי ועד להדפסתם כספרים, לקח זמן רב, הסיבה המרכזית לכך היא, כי לפועל, על רבות מהשיחות חברי הועד קיבלו הערות והגהות מהרבי גם לאחר הדפסת השיחה והפצתה בקרב הקהל הרחב, ולעיתים היו הוספות ששינו לגמרי את השיחה. אמנם לא היו שינויים גדולים לעיתים קרובות, אבל השינויים הקטנים, התיקונים, ההוספות, ואפילו הערות חדשות – היה דרך קבע לאחר פירסום הליקוט. כמעט על כל שיחה היו כמה תיקונים והשמטות.

בנוסף לכל זה, קיבלו חברי הועד הוראות מהרבי בקשר לעידכון המראי-מקומות בשיחות. למשל, כאשר בעת הדפסת ה'ליקוט' היו צריכים לציין לשיחה שעדיין לא הודפסה עדיין בספר – כתבו 'ראה ליקוטי-שיחות לפרשת...'; אחר-כך, כאשר הכינו את הספר לדפוס, שינו את הציון הזה בהפנייה לכרך בסידרת ה'לקוטי שיחות' בו נדפסה אותה שיחה. זו רק דוגמא אחת. היו עוד הרבה עידכונים טכניים פשוטים, שדרשו זמן.

ההוספה הידועה למכתב כללי של ו' תשרי תשל"ד, שנרשמה בערב יום כיפור, שעות ספורות טרם פרוץ מלחמת יום הכיפורים. [המכתב בשלימותו נדפס בלקו"ש ח"ט עמ' 684]

א נאנא אייגנארטיקען אופן: ועד'ן ה' כו"כ פעמים בדברי ימי עם ישראל (ע"י כי להו"י מצוקי ארץ גוי), וכנבואת חנה (הפטורת יום א' דר"ה) – "שירה זו על מלכי או"ה ועל כנס"י":
עלץ לבי בהו"י גוי וכפ"י התרגום בארוכה
(הובא בקיצור ברד"ק שם): בימי שמואל כו' ועד "וירם קרן
משיחו" – מלך המשיח.

החל מכרך י"ח, כאשר הדפיסו

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

בשלהי שנת תשנ"ג יצא לאור הספר "בשורת הגאולה", ובו חידוש עצום: תוארו של הרבי כפי שהופיע בפתח-דבר היה: כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. מאותו יום ואילך, נרשם כך תוארו של הרבי מלך המשיח בכל ספרי קה"ת – הן בפתח-דבר, והן באיזכורים שונים במקומות אחרים בספר, כמו במפתח ספרים וההקדשות.

כל מי שהתעסק בהוצאה לאור של שיחות ומאמרי הרבי, יודע איזו חשיבות מייחס הרבי לנוסח המדויק של ה'פתח-דבר'. פעמים רבות תיקן הרבי דיוקי לשון בפתח-דבר, ואת התאריך שבסיום הפתח-דבר היה הרבי רושם בעצמו. לכן, יש חשיבות רבה לעובדה שבפתח-דבר הוזכר הרבי בתוארו המלא – כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א.

על סמך מה שינו חברי הוועד מהמקובל, וכיצד התקבל השינוי בכל הספרים היוצאים לאור על-ידי קה"ת, הן בארה"ב והן בארץ הקודש?

– על כך מספרים חברי הוועד:

היה זה בשנת תשנ"ג. ביוזמת אחד האברכים בקראון-הייטס, ערכנו ספר המקבץ למקום אחד את כל חלקי השיחות מהשנים תנש"א ותשנ"ב בהן דיבר הרבי מפורשות בענייני משיח וגאולה. מכיוון שבאותה שנה עודד הרבי את שירת "יחי אדוננו" מתשרי והלאה, כמעט בכל יום, ופעילים מכל רחבי העולם קיבלו מהרבי אישור לפרסם שהוא המלך המשיח – חשבנו שמכיוון שהגיע השלב שהרבי מסכים שיפרסמו שהוא המלך המשיח – הרי גם בפירסומים הרשמיים של חב"ד צריך לכתוב את תוארו המלא של הרבי מלך המשיח.

שאלנו על כך את הרבי באמצעות אחד המזכירים, ולאחר צאתו מחדרו של הרבי, ישבנו איתו במשרדו ושמענו ממנו על מהלך הדברים:

המזכיר הודיע לרבי על הספר החדש, וקרא לפניו את השורות הראשונות של הפתח-דבר, בהם מוזכר הרבי בתואר "מלך המשיח", ושאל את הרבי: "כתוב כאן על הרבי מלך המשיח – לא אכפת לרבי?". הרבי הניד בראשו הק' לשלילה.

המזכיר שאל שוב, ואמר שזוהי הפעם הראשונה שמדפיסים על כ"ק אד"ש תואר כזה (מלך המשיח) בספר רשמי של קה"ת – האם הרבי שליט"א אינו מתנגד לזה? ושוב הניד הרבי בראשו הק' לשלילה.

המזכיר שאל לסיכום: "אז אפשר להמשיך ולכתוב כך?", והרבי הניד בראשו הק' לחיוב.

– את כל זה שמענו כולנו מפי המזכיר, ובעקבות הסכמת הרבי המשכנו לכתוב כך בכל הפתח-דבר של כל ספרי קה"ת.

תשי"ח - עותק משוכפל

את הליקוטים בספר, ערכו תוכן מפורט לכל השיחות. גם על תוכן זה היו הגהות מהרבי.

זאת ועוד: ספרי הלקוטי שיחות אינם מורכבים מהליקוטים השבועיים בלבד. בסוף כל כרך מובאים 'הוספות', שעבודת ההכנה שלהם בלבד ארכה חודשים ארוכים. מדובר בדרך-כלל בליקוט אגרות קודש של הרבי הקשורים לתוכן הפרשיות שבכרך העומד לדפוס.

אגב, את האגרות הללו התחילו להדפיס שנים רבות בטרם הודפסה סידרת האגרות-קודש של הרבי, כך שספרי הלקוטי שיחות היו הספרים היחידים בהם היה ניתן למצוא תדפיס ממכתביו של הרבי.

בעוד שלמדפיסי סידרת האגרות-קודש (בראשות הרב שלום מענדל סימפסון) יש גישה ישירה לארכיון האגרות של הרבי - חברי הועד היו צריכים ללקט את האגרות אחת לאחת מהאנשים שזכו לקבל את האגרות. איסוף האגרות, בפרט תחת הגבלה של אגרות השייכים לתוכן הפרשיות והמועדים - דורש מאמץ מיוחד ואורך זמן רב.

ראוי לציין, שחלק מהמכתבים שנדפסו בהוספות, נמסרו בהוראתו של הרבי; במשך תקופה מסויימת אף הייתה הוראה לחברי המזכירות להעביר לחברי הועד העתק ממכתביו של הרבי, עבור הדפסתם ב'הוספות' ללקוטי-שיחות. בכלל, כל ההוספות עברו את הגהותו של הרבי, ופעמים רבות הואיל הרבי להגיה ולתקן את ההוספות, למרות שהמכתבים והשיחות כבר פורסמו בעבר (ראה צילומים בעמוד זה).

למעשה, ההוראה על הדפסת סדרת האגרות-קודש של הרבי, הייתה בהמשך לבקשת חברי הועד להפצת שיחות מהרבי שיואיל לתת להם המכתבים על-מנת להדפיס בהוספות לכרכי הלקוטי שיחות.

כך זה התחיל

במעבר חד נעבור לימי הבראשית של השיחות המוגהות. הפעם הראשונה בה הגיה הרבי שיחה במסגרת הוצאה-לאור מסודרת, הייתה לקראת חג השבועות תשי"ח.

יוזמי הרעיון היו ראשי מחלקת חזרת דא"ח בבתי כנסיות שעל-ידי צא"ח המרכזית. הם פנו אל הרבי בבקשה להגיה את שיחותיו, כדי שהאברכים והתמימים ההולכים לדרוש בבתי-כנסיות יוכלו להנות את קהל שומעיהם בשיחותיו של הרבי.

תשכ"ח - תדפיס מתוך הספר

תשל"ה - הנחה בלתי מוגה

לאחר שקיבלו הסכמה עקרונית מהרבי, פנו אל הרב אוריאל צימר, שיעבד את ההנחות בצורה קלילה שתהיה מתאימה לחזרה בבתי-כנסת. לאחר העיבוד, הוכנסו השיחות להגהת הרבי, ולאחר ההגהות הן הודפסו בדפים משוכפלים והופצו על-ידי צעירי חב"ד לכל אנ"ש ברחבי תבל. דפים אלו נקראו אז "תוכן עניינים בדא"ח לחזור בהבתי כנסיות". שיחות אלו הודפסו ללא השער המלווה את ספריו של הרבי, ואף לא מטעם קה"ת, אלא מטעם צא"ח.

שיחות אלו יצאו לאור במתכונת שבועית עד שנת תשי"ט, ובשנת תשכ"ב הודפסו כל החוברות בספרים כרוכים – הפעם עם השער של הרבי, על ידי צא"ח. ההחלטה על הדפסת השיחות בספר התקבלה בהתוועדות חברים שערכו ראשי צא"ח לקראת י"ד כסלו תשי"ט, יובל השלושים לחתונת הרבי והרבנית. ביום החתונה נכנסו ליחידות אצל הרבי, ואמרו שאנ"ש מעוניינים להדפיס על חשבונם את ספר ה'לקוטי שיחות' ולהגישם כמתנה לרבי. הרבי הביע את הסכמתו וברכתו, וכך זכינו למעשה לכרך הראשון של ה'לקוטי-שיחות' (הכולל בתוכו שני חלקים, חלק א' וב' של 'לקוטי שיחות'). באותו כרך הוחלט להדפיס את השיחות המוגהות בשני טורים.

חלפו מספר שנים, ולקראת שמחת תורה תשכ"ג החל הרבי להגיה שוב את השיחות, כנראה לרגל שנת הק"ן להסתלקות כ"ק אדמו"ר הזקן. שיחות אלו, שנערכו על-ידי הרב יואל כהן, יצאו לאור, כקודמיהן, על דפים משוכפלים. במשך שנה תמימה, עד שמחת תורה תשכ"ד הגיה הרבי את השיחות. שיחות אלו יצאו לאור בספרים תוך חודשים ספורים, והם החלקים ג' ו-ד' בסדרת ה'לקוטי-שיחות'.

בשנת תשכ"ה, לאחר הסתלקות אמו, הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה, הקדיש הרבי חלק נכבד מההתוועדויות לפשוטו של מקרא בפירוש רש"י. אחד מהחוזרים ערך את השיחות והכניסן להגהתו של הרבי, ולשמחת כולם הסכים הרבי להגיהם לזכרון ולעילוי נשמת אמו. השיחות נדפסו כקודמיהם תחת השם: "תוכן עניינים בדא"ח לחזור בהבתי כנסיות", ללא שער של הרבי וללא סמל של קה"ת.

הדפסת ומשלוח השיחות

לאחר שחברי הועד סיימו לערוך את השיחה, והרבי הגיה את השיחה – היו עלי ההגהה עוברים לבית הדפוס של הרב מרדכי חן והרב צבי הירש גנובורג. שני חסידים אלה עבדו לילות כימים למען הוצאת השיחות באופן של 'זה א-לי ואנוהו'.

לאחר ההגהה הראשונה, מסרו את השיחה לרבי להגהה נוספת, ושוב היו השניים עומלים לתקן את הדרוש תיקון. מכיוון שבאותה תקופה לא היו מחשבים, הרי כל הוספת הערה היה מצריך הקלדת כל ההערות מחדש במכונת תקתוק... עבודה זו הייתה נעשית לעיתים קרובות בשעות שאינם מן היום ואינם מן הלילה...

השלב הבא בהפצת השיחות, היה המשלוחים. בשנים הראשונות לא היה מערך משלוחים מסודר, עד שבהשתדלותו של הרב יקותיאל מנחם ראפ, הוסכם עם חברת אל-על, כי החברה תוביל את השיחות לארץ הקודש, ובתמורה – יכתב בגב הלקוטי-שיחות שהמשלוח נעשה באדיבות חברת אל-על. לאחר שקיבלו את הסכמתו של הרבי, החלו משלוחים מסודרים.

שמחה זו לא ארכה זמן רב, כיוון שלאחר שבת פרשת וישלח פסק הרבי מלהגיה את השיחות. מטע השיחות שהוגאו, הודפסו אחר-כך כהוספה ללקוטי-שיחות חלק ה'.

ההוצאה לאור ע"י הועד להפצת שיחות

- היה זה בתחילת שנת תשכ"ז. החסיד הרב בן-ציון שמטוב, מי שעסק בקאך בהפצת תורת הרבי, במטרה להביא את תורתו של הרבי מלך המשיח לחוגים רחבים, קרא למספר בחורים וביקש מאיתם לקחת על עצמם את האחריות להפצת שיחותיו של הרבי.

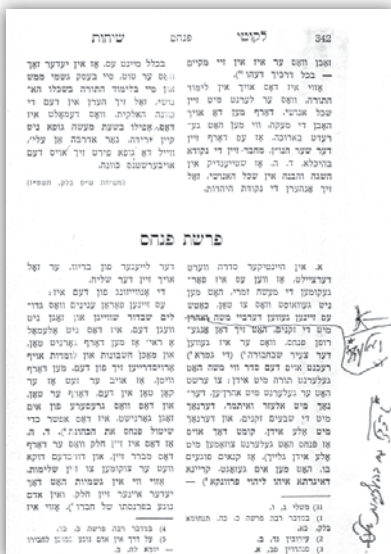
כאשר ניגש ר' בן-ציון למזכירו הראשי של הרבי ומנהל המל"ח, הרב חיים מרדכי אייזיק חדוקוב, הוא קיבל את הרעיון בחיוב, אך הבהיר לו שהיות ומדובר במוסד עצמאי שאינו שייך להוצאת הספרים קה"ת, לכן פעילותו לא תתקוצב על-ידי המרכז לענייני חינוך שאחראי גם על הוצאת קה"ת. גם זכות הדפסת ארבעת הכרכים הראשונים, שבעבר הודפסו על-ידי צא"ח - ניתנה אחר-כך לוועד שהוקם. כך גם רכישת השיחות היו במשרדי הוועד, ולא בחנות קה"ת.

בתחילה שכפלו את השיחות מתוך ארבעת הכרכים הראשונים של הלקוטי-שיחות, ועל החוברות כתבו שהן תדפיס מתוך הספר. בסמיכות לכ"ף מנחם אב תשכ"ז, הצליח ר' בן-ציון להשיג כסף מספיק כדי לרכוש מכונת דפוס - מצרך נדיר ויקר מאוד בימים ההם, ומאז היו החוברות מהודרות יותר.

כאשר הכניסו דוגמא לדף השער של החוברת הרבי, סימן הרבי הוסיף את סמל קה"ת על שער החוברת, ואף את השער המיוחד של הרבי. כלומר, למרות שהשיחות יצאו לאור על-ידי הועד להפצת שיחות, שהוא מוסד עצמאי, כנ"ל - בכל זאת, הורה הרבי להשתמש בחותמת קה"ת [במשך השנים זכו לכך מוסדות נוספים כמו 'ועד שיחות באנגלית' 'היכל מנחם' ועוד].

חברי הועד שהיו אז תלמידי ישיבה, היו ממונים על ההדפסה, אבל בכדי לסדר ולקפל את הדפים לחוברות - הם נעזרו בשאר תלמידי הישיבה, שבכל ליל שישי היו מתפורים בואל הקטן והופכים את הדפים המודפסים לחוברות מוכנות למשלוח. העבודה הייתה בשיטת סרט-נע, כאשר בחור אחד מקפל את הדפים, השני מחבר את כל הדפים, השלישי מהדק והרביעי מניס למעטפות.

שנה וחצי הודפסו השיחות כך, ללא שיחה חדשה מהרבי. בחורף תשכ"ט לאחר שהדפיסו מחזור וחצי מהשיחות שנדפסו בכרכים הראשונים, התברר כי לשבתות מקץ, שמות, ויקרא, אמור וואתחנן - אין שיחות להדפיס. היה תקווה חזקה שסוף סוף יסכים הרבי להגיה שיחות חדשות.

הגהת כ"ק אד"ש מה"מ על ספר 'לקוטי-שיחות' לאחר הדפסתו!

חברי הוועד להפצת שיחות פנו לרב יואל כהן, וביקשו ממנו להכין עבורם את השיחות הללו. לאחר שערך ליקוט משיחות הרבי לפרשת מקץ, הם הכניסו את הליקוט לרבי, וכתבו שמכיוון שאין שיחה אחרת להדפיס – הננו מבקשים מהרבי שיואל להגיה את הליקוט. כעבור כמה ימים הוציא הרבי את השיחה כשהיא מוגהת. את השמחה שהייתה באותם ימים אי אפשר לתאר. עד אז, גם אם לעיתים נדירות הגיה הרבי שיחות, היה זה רק בקשר עם אירועים מיוחדים – כך שהגהת השיחה ללא קשר לתאריך מיוחד, הייתה פריצת דרך משמעותית.

התחלת הגהת הליקוטים בצורה סדירה והפסקתם

– שנת תשכ"ט הסתיימה, ועמה הסתיימו רוב השיחות המוגהות שהיו אז. חברי הוועד כתבו על כך לרבי, וצירפו ליקוט לפרשת בראשית תש"ל. זה היה כליל הושענה-רבה, ומיד למחרת בבוקר מסר הרבי למוזיקר, הרב יהודה לייב גרונר, את הגהותיו על השיחה.

במבט לאחור, אותו יום היה ציון הדרך החשוב ביותר בתולדות הליקוטי-שיחות – מאז, החל הרבי להגיה את שיחותיו בכל שבוע. במשך שנתיים הכינו חברי הוועד ליקוטים משיחותיו של הרבי, וזכו לאין-ספור הדרכות והוראות בנוגע לעריכת הליקוטים.

וכעבור שנתיים זה הפסיק... בשיחת שמחת תורה תשל"ב, הודיע הרבי כי מעתה ואילך יפסיק להגיה את הליקוטי-שיחות – בעקבות 'בחינה רוחנית' שערך.

הרבי לא מפרט מהי אותה 'בחינה רוחנית'. אך מה שקדם לכך הוא בקיץ תשל"א נקראו חברי הוועד להפצת שיחות אל הרב חזקוני, שאמר להם בשם הרבי שבמשך החדשים הקרובים עד שמחת תורה תהיה 'בחינה רוחנית', שתכריע אם הגהת הליקוטי-שיחות תימשך.

וכך אכן היה בפועל, הרבי הודיע בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים שמעתה ואילך הוא לא יגיה את הליקוטי-שיחות. בעקבות הודעתו של הרבי, שיגרו כמה מזקני החסידים איגרות לרבי, בהם תיארו את גודל ההשפעה של השיחות, ושאלו כיצד ייתכן להפסיק דבר כל-כך טוב?

בשיחה שנשא הרבי בהתוועדות שמחת תורה, התייחס הרבי לכותבי המכתבים, ואמר כי אין צורך להסביר לו עד כמה הליקוטי שיחות הן עניין טוב, שכן, כלשונו של הרבי "גם אני יודע כמה זה טוב, ואדרבא, ביכולתי להוסיף 'נופך מדילי', בפרט ש'אדם חס על מעשה ידיו', שזה אפילו בעניינים גשמיים, כל-שכן בעניינים כאלה – אשר בנוגע לליקוטי שיחות, נוהג אני לקרוא וללמוד אותן מתחילה ועד סוף עם כל המראי-מקומות לאחר שהן מודפסות – נוסף על כל מה שהיה לפני ההדפסה... יכול אני להסביר זאת יותר מכל אחד אחר, שכן אני התייגעתי על זה עם המראי-מקומות, ולכן מובן ומוסכם שאצלי זהו דבר יקר".

למרות שזהו עניין כל כך טוב, אמר הרבי, "מצד כמה סיבות התעוררו אצלו ספיקות – האם בכלל צריך את זה. ובדוגמת עניינים אחרים, שאצלי היה מונח ללא ספק שהם עניינים טובים, ובאמת מיד בהתחלה ראיתי בהם הצלחה רבה – אבל מכיוון שהנני נוגע בדבר, כיוון שאת הדבר הזה חידשתי אני, לכן העמדת את העניין הזה בפני בחינה... הודעתי לפני כמה חודשים, שעד שבת בראשית צריך העניין להסתיים וזהו בחינה על זה, שמזה אראה הוראה, האם להמשיך [בהגהת הליקוטי-שיחות]. בדרך הטבע היו אמורים לציית

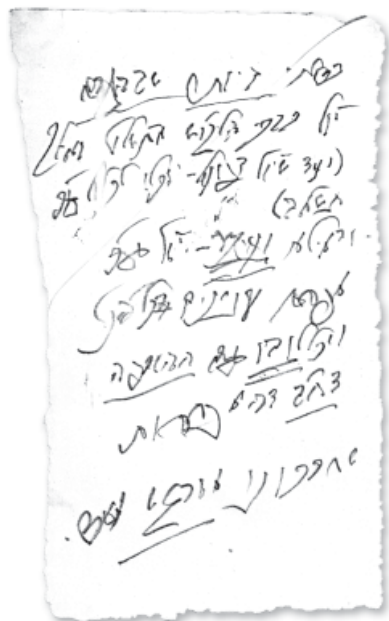
להוראה לטוב, שהרי בדרך הטבע לא היה שום מקום שלא יוכלו לפעול את העניין".

הרבי הבהיר מיד שוודאי אין לומר שהאחראים על כך לא התייחסו ברצינות המתאימה לאזהרת הרבי, אלא ש"מלמעלה לא הניחו להם לסיים את המלאכה – כדי שאפיק מכך את ההוראה".

הרבי חזר שוב ושוב שאין צורך להסביר לו את מעלת הלקוטי שיחות, כי את זאת יודע הוא יותר טוב מכל אחד אחר, ובכל זאת החליט להפסיק את הגהת השיחות. "זהו עניין של 'רוב טובה' – אבל 'רוב טובה' אינם יכולים לקבל", אמר הרבי.

השיחה הייתה מלאה בביטויים מיוחדים בשבח ומעלת הלקוטי-שיחות, אולם יחד עם זאת דברי הרבי היו החלטיים במידה שלא הותירה מקום לתקווה קלושה. את כל הטענות שרק אפשר להעלות – הרבי עצמו העלה בהתוועדות, ואמר שלמרות הכל לא יצאו עוד שיחות מוגהות.

מעניין, שלמרות השיחה החריפה, הוציא הרבי באותו שבוע שיחה מוגהת לשבת בראשית – אך הבהיר ששיחה זו יוצאת אך ורק לכבוד האורחים, ואינה מסמנת על שינוי מהדיבורים ההחלטיים שנאמרו בשמחת-תורה.

ממשיכים להפיץ את שיחותיו של הרבי

לחברי ועד להפצת שיחות לא היה ברור מה עליהם לעשות הלאה. בסופו של דבר, חברי הוועד פנו לרב חזקוני ושאלו לעצתו. הוא הציע להכין רשימה של שיחות לכל השנה, ולהכניס לרבי. ואכן, כך עשו חברי הוועד.

לאחר שהכניסו לרבי את רשימת השיחות שרוצים להכין לשנה הקרובה, וכן שיחה לפרשת נח שכבר הוגהה בשנת תשכ"ה. הרבי הוציא מענה שתוכנו היה: כמדובר בהתוועדות; ישאלו אצל הרבנים. פנינו איפוא אל המרא-דאתרא של שכונת קראון-הייטס באותם שנים, הרה"ג זלמן שמעון דבורקין, ושאלנו לדעתו. הוא פסק שעלינו להמשיך בתפקידנו בהפצת המעיינות, וכל עוד הרבי לא מגיה שיחות חדשות – עלינו להדפיס שיחות שהודפסו בעבר, ולציין שזוהי הדפסה חוזרת.

במשך החודשים הבאים התחילו להדפיס קטעי שיחות של הרבי מתקופות שונות. חלק מהשיחות היו שיחות שהוגהו בשעתן עבור הביטאון האידישאי "די אידישע היים". לעיתים קרובות היה הרבי עובר על השיחות לאחר

כדאי ביותר שבהקדם
 יו"ל כרכי הלקוטי"ש מתשל"ט ואילך
 (ועד שיו"ל בפועל – יוכלו לכלול ג"כ
 תשמ"ב)
 ובמילא ועיקר – יו"ל ג"כ
 מפתח עניינים דכל הני"ל
 ויוכללו בו גם ההוספה
 דח"ב דהמפתחות
 שחסרונו מורגש מאוד

הדפסתן, ואת ההגהות היו מקבלים לאחר השבת; היו גם פעמים שחברי הועד קיבלו את הגהות הרבי לפני ההדפסה, והספיקו להכניס את התיקונים לפני הדפסה.

פעם הכניסו לרבי שיחה שרק חלק ממנה היה אמור להתפרסם, אולם כאשר קיבלו את הגהות הרבי – שמו לב שהרבי הגיה גם את החלק שלא תכננו להדפיס. כששאלנו את הרבי האם להדפיס את כל השיחה. הרבי השיב, שהוא לא התכוון שידפיסו את זה, אלא מכיוון שהשיחה הייתה תחת ידו וראה בה עניין הטעון תיקון – והרי נאמר "לא תשכן באהלך עולה" – לכן הגיה גם חלק זה.

לקראת י"א ניסן תשל"ב, בקשר עם דברי הרבי אודות הצורך בייסוד ע"א מוסדות, הציעו לייסד מוסד שתפקידו יהיה להעלות על הכתב מידי שבת תוכן קצר מההתוועדות, ולהפיץ את התוכן בקרב אנ"ש ברחבי העולם.

הרבי קיבל את ההצעה, ומאז שבת הגדול תשל"ב, התחיל לצאת לאור ע"י ועד להפצת שיחות תוכן קצר מההתוועדויות. התוכן היה מורכב מעמוד פותח בו הובא תיאור מהלך ההתוועדות, ומעמודים נוספים בהם נכתב תוכן משיחות הרבי בעת ההתוועדות. דפים אלו הודפסו על נייר המכתבים הרשמי של הועד להפצת שיחות. שיחות אלו, כמו גם קטעי השיחות שיצאו לאור במהלך הקיץ, תוקתקו במכונת תקתוק ולא במכונת דפוס כמו הליקוטים הרשמיים. גם תוכן-קצר זה עבר את הגהותו של הרבי. הדפסת החוברות במתכונת זו נמשכה עד חודש תשרי תשל"ג.

באותה שנה החלו אנ"ש והתמימים להעיר ולהאיר על המובא בליקוט השבועי. מגמה זו קיבלה תנופה ניכרת לאחר יו"ד שבט, בעקבות החלטת התמימים לקבוע סדר קבוע ללימוד הלקוטי-שיחות – לאחר סיום הסדרים מטעם הנהלת הישיבה. מאוחר יותר קובצו כל חוברות ההערות לספר אחד, שהוגש לרבי כמתנה בקשר לי"א ניסן. הרבי מאוד נהנה מהספר, ואף התבטא עליו שאפשר להחשיבו לחלק מע"א המוסדות שהחסידיים קיבלו על עצמם להקים לרגל שנת הע"א להולדת הרבי.

חידוש הדפסת הלקוטי שיחות

– השנה בה הרבי לא הגיה את השיחות הייתה שנה קשה ביותר, כל הזמן חשבו כיצד משיבים את המצב לקדמותו. באחת האסיפות שקיימו חברי הועד הם הגיעו למסקנה שאם יתרענן צוות העורכים – יש סיכוי טוב שהרבי יסכים לחדש את הופעת הלקוטי-שיחות.

על הועד החדש נימנו הרב נחמן שפירא, הרב לייבל שפירא, ולהבחל"ח הרב לייבל קפלן. חברי הועד לא הסתפקו בכך, והחליטו לערוך כמה שיחות, על מנת להגיש לרבי כמה שיחות בבת-אחת, ולהוכיח שאכן נכנסים לעבודה ברצינות. במשך כל חודש אלול תשל"ב ישב הצוות וערך 'ליקוטים' מפרשת בראשית עד וירא.

לפני ראש השנה תשל"ג הכניסו את הליקוטים לרבי, והודיעו לרבי על המינויים החדשים של חברי המערכת. לא הייתה תגובה מהרבי, לא לחיוב ולא לשלילה. אכן לא הייתה תשובה שלילית, סימן זה נתן מקום לתקווה, לפני הושענא-רבה הכניסו שלוש שיחות נוספות להגהה לרבי.

במוצאי שמחת תורה, בחלוקת כוס של ברכה, ניגשו כל חברי הוועד יחד – כולל צוות העורכים החדש – לקבל כוס של ברכה. כאשר הם עברו ליד הרבי, הביט הרבי על כל אחד, וחייך חיוך רחב. אחר-כך נתן בקבוק משקה להרב שלום יעקבסון, ואמר "עבור הוועד החדש".

יומיים אחרי שמחת-תורה זכינו לקבל מהרבי את ההגהות לליקוט שהכינו לשבת בראשית. באותו לילה, לאחר שנודע שהרבי החל שוב להגיה את השיחות – יצאו אנ"ש והתמזימים בריקודי שמחה סוחפים, לפחות כמו בשמחת-תורה. זה היה ממש "הקפות שניות"...

אגב, בסוף אותה שנה נסעו הרב לייבל קפלן ויבלחט"א הרב לייבל שפירא מניו-יורק, ואת מקומם מילא הרב יעקב לייב אלטיין. ראוי גם לציין כי הליקוטים שיצאו בשנים אלה נכתבו בלשון הקודש, מאחר וחשבנו שכן תהיה תפוצה רחבה יותר לשיחות.

הפסקה שנייה בהדפסת הלקו"ש

בשנת תשל"ה הודיע הרבי שוב על הפסקת ההגהות. אלא שהפעם, בשונה מהפעם הקודמת, הרבי לא הסביר זאת בהתוועדות. מכיוון שהרבי לא מצא לנכון להבהיר את העניין ברבים – קשה להסביר את הסיבות לכן, אפשר רק לציין, שבזמנו אמרו שהרבי אינו מעוניין שתהיה 'חזקה' של שלוש שנים בהן הרבי מגיה שיחות.

בכל אופן, לאחר שהרבי הודיע באופן הכי ברור שלא תהיינה הגהות על השיחות – התקבלה רשות מהרבי להוציא ליקוטים ללא הגהותיו. ליקוטים אלה הופיעו בחוברות מודפסות באופן רשמי לחלוטין, עם שער של הרבי וחותמת של קה"ת – אולם היה מצויין עליהן כי השיחות אינן מוגהות.

כמו בשנת תשל"ב, גם בשנת תשל"ה התקבלו הגהות רבות מהרבי לאחר שהשיחה הודפסה והופצה. אולם גם במקרים כאלה הרבי לא החשיב את הליקוט כשיחה מוגהת, והשארנו על שער החוברת את הכיתוב "הנחה בלתי מוגה".

הדפסת הלקו"ש ברציפות

שנה בדיוק נמשכה תקופה זו. בראשית שנת תשל"ו, פנו חברי הוועד לרבי, וביקשו שהרבי ישוב להגיה את השיחות, תוך שהם מציינים כי ככוונתם לחזור לעיבוד הליקוטים בשפה האידיית, בשל הקושי להעביר את לשונו הבהירה של הרבי בשפה העברית. הרבי הביע את הסכמתו, ושב להגיה את הליקוט השבועי.

למען האמת, היה תמיד חשש כבד ששוב הרבי יפסיק להגיה את הליקוט, כדי שלא תהיה 'חזקה'. חשש זה התגבר לאחר האירוע הבריאותי בשמיני עצרת, הספק הלך והתעבה. לפועל, כמה ימים אחרי שמחת תורה, אמר הרבי למוזכר, הרב לייבל גרונו, "מדארף נאך מאכן דעם ליקוט" [=צריך עדיין לעשות את הליקוט]. הריל"ג מסר את דברי הרבי לחברי הוועד, חברי הוועד אכן אמרו לו, שהיו דברים מעולם שהליקוט הודפס לאחר השבת, ולכן אפשר להכניס לרבי את הליקוט גם אחרי שבת. ואכן, אותה ליקוט של שבת בראשית תשל"ה, הודפס באמצע השבוע.

את התקופה שחלפה מאז שנת תשל"ח, ועד הליקוט האחרון שיצא לאור לקראת שבת פרשת ויקהל תשנ"ב – אפשר להגדיר כתקופה אחת ארוכה, בה הגיה הרבי את הליקוטים תמידין כסדרן, כמעט ללא שינויים מיוחדים.

שינוי מיוחד היה בשנת תשמ"ז, כאשר התחילו לערוך את השיחות בלשון הקודש. הסיבה לכך הייתה כי הגיעו למסקנה שכך יהיה ליותר אנשים אפשרות ללמוד את שיחותיו של הרבי – כי בעוד שבין אנ"ש והתמימים יש רבים שאינם מבינים אידיש – הרי כולם מבינים לשון הקודש.

כמה כוונות בזה...

השיחות כפי שהן כיום, הן ממש כמו התורה שבכתב – כל יהודי יכול ללמוד את התורה, ולהבין את משמעות הדברים, ויחד עם זאת, אפשר להעמיק בה עוד ועוד. גם שיחותיו של הרבי מובנות לכל מי שלומד אותן, גם אם רמתו התורנית אינה גבוהה במיוחד. לצד היהודי הפשוט, הרי התלמיד חכם ימצא בשיחה עומקים חדשים, ויגלה דיוקים נפלאים בכל מילה ובכל אות.

– פעם, כאשר ערכו ליקוט בנושא עמוק ביותר שהצריך ידיעה נרחבת בתורת החסידות – הרבי העיר על כך, והתבטא שהלקוטי-שיחות מיועדים גם עבור יהודי שלא למד בתומכי-תמימים ואין לו הבנה עמוקה בתורת החסידות.

עומק נפלא ביותר נמצא דווקא באותן מראי-מקומות שבשולי השיחה. רבים מגאוני הדור שלמדו את השיחות הביעו התפעלות מיוחדת דווקא מהמראי-מקומות. הרבי עצמו ביאר כמה פעמים את העומק הנפלא שבהערותיו. היו גם פעמים שלומדי השיחות היו שואלים את הרבי לפשרה של הערה זו או אחרת, והרבי היה משיב להם במכתבים מבוארים היטב.

פעם הרבי כתב הערה לשיחה, חברי הועד לא היו בטוחים שאכן הם הצליחו לרדת לסוף כוונתו של הרבי. מכיוון שכך, הם העלו על הכתב את מה שהבינו, וכתבנו שלכאורה הכוונה כך. הרבי השיב לנו בזה הלשון: "כמה כוונות בזה..."

הסקירה על מהלך ההדפסת הלקוטי שיחות עדיין לא ממצה את דרכי העריכה, אשר היו מלווים במאות רבות של מענות מהרבי על הדפסתם, ועוד חזון למועד לסקור גם את פן זה בעריכת הלקוטים.

- הוספה ב -

רשימת דברי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א יום שני, ב' כסלו ה'תשמ"ח (ע"י המכונית - טרם נסיעתו לאוהל)

[ביום שני ב' כסלו ה'תשמ"ח, הגיעו הספרים, במשך כמה שעות חיכו הרבה מתלמידי התמימים בחזית 770, כשיצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לאהל ראה את כל הבחורים מחוץ ל-770. באותה שעה שר הקהל הרב שהתאסף את הניגון "דידן נצח". כ"ק אדמו"ר שליט"א פנה לנוכחים בשיחה חריפה ויוצאת דופן (כשמושיט אצבע יד ימינו, ובמשך כל השיחה נענע ביד זו) כמובן שהקהל השתתק, להלן תמליל הדברים]:

מ'האלט אין איין זינגן "דידן נצח", וואָס "דידן נצח" איז דער טייטש אז מיר מיט אונזער הנהגה וועלן מנצח זיין.

פרעג איך באַ אייך: מ'זעט דורכן פענסטער [מכאן החל להרים קולו הק'] אז שעות נאָכאָנאָנד שטייט מען - אַנטשטאַט דעם וואָס מ'קאָן זיצן און לערנען תורה - שטייט מען דאָ און מ'קוקט אָף די פּוּיגלעך, און מ'קוקט אָף די גאַסן, און מ'קוקט שוין אָף דעם בוידעם און מ'טראַכט: אפשר קאָן מען נאָך אידן אַרײַנשלעפּן מיט דיר אַז ער זאָל אויך ניט זיצן און לערנען?

[מכאן הגביה קולו הק' עוד יותר] רעכנט איר אַז דערמיט וועט מען עפעס אויספירן! אַט אַז דאָס וועט פאַרשאַפּן אַ נחת רוח, אַט אַז די ספרים אַז מ'וועט זיי בריינגן איצטער אַהערצו, און איר וועט שטיין דאָ אַרום און אַרום (הראה בידו הק' לכל הרוחות) און וועט אַרום קוקען זיך צי ס'דאָ אַסאך מענטשען [?] מאַכן אַ טומעל מערניט ווי אין תורה צי ס'דאָ מערניט ווי אַ מנין.

פרעג איך באַ אייך: האָט דאָס אַן אַרט אין שכל?! (חסר קצת) עאכו"כ שטייען אַרום און מ'האַלט אין איין טומלען טעג נאָכאָנאָנד! ניט זיצן און לערנען, נאָר צאָלן [?] אַדער כיוצא בזה, און פאַרוואָס פיר איך זיך בפני כל עם ועדה? אַז דידן! איז אַט דאָס דער הנהגה, און מ'ווייזט נאָך בפרהסיא אַז דערמיט וועט איר אויספירן און מנצח זיין!

פרעג איך באַ אייך: וואָס האָט איר דורכגעפירט?! וואָס רעכנט איר מנצח זיין מיט אַזאַ מין הנהגה?! שעות נאָכאָנאָנד, היינט און נעכטן... (ע"כ מוגה ע"י הוידיאו) שעות נאָכאָנאָנד... און שרייען "דידן נצח", היפן... דאָס איז דאָך אַ חוכא ואתלולא!

און דאָ שטיין אַלע אַרום און אַרום און באַרימען זיך אַז מען האָט אויפגעטאַן אַז מ'האַט צוזאַמענגעקליבן צענדליגער אידן וואָס דאַרפן זיצן און לערנען תורה, זאָלן זיך אַרום שטייען פּוסט און פּאַסט שעות

נאכאנאנד! בשעת מ'וויל זיך [בא] ווייזן אז מ'איז אַ חסיד, מיט וואָס ווערט דאָס? אַז ער האַלט אין שרייען "דידן נצח!"

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הראה באצבעו הק' לאלו שעמדו שם]: מ'מיינט דיר אויך און אַלע אויך!...

תרגום חפשי ללה"ק:

שרים כל הזמן "דידן נצח", "ש"דידן נצח" פירושו שאנו בהנהגתינו ננצח.

שואל אני אתכם: אני רואה דרך החלון [מכאן החל להרים קולו הק']: ששעות על גבי שעות עומדים – ותמורת זאת שיכולים לשבת וללמוד – עומדים ומסתכלים על הציפורים, ומסתכלים על הרחובות ומסתכלים כבר על [עליית הגג?] וחושבים: אולי אפשר למשוך עוד יהודים איתם שהוא גם לא יישב וילמד?

[מכאן הגביה קולו הק' עוד יותר]: החושבים אתם שבזה יפעלו משהו?! שזה יגרום נחת רוח, שאת הספרים יביאו לכאן עכשיו, ואתם תעמדו כאן ותסתכלו האם ישנם הרבה אנשים שמרעישים רק לא בתורה, או שיש רק מנין.

אני שואל אתכם: האם יש לזה מקום בשכל? (חסר קצת) עאכו"כ שעומדים סביב וכל הזמן מרעישים יום אחר יום! לא יושבים ולומדים, אלא סופרים [?] או כיוצא בזה, ומדוע אני עושה זאת בפני כל עם ועדה, [כיון שחושבים] "ש"דידן"! שאת ההנהגה הזו מראים עוד בפרהסיא [וחושבים] שעם זה תפעלו ותנצחו!

שואל אני אתם: מה פעתלם?! מה אתם חושבים לנצח עם כזו מין הנהגה?! שעות על גבי שעות, היום ואתמול... (ע"כ מוגה ע"י הוידאו) שעות על גבי שעות... וצועקים "דידן נצח", היפך... הרי זה "חוכא ואתולא"!

וכאן עומדים כולם מסביב ומתפארים בעצמם שהם פעלו ואספו עשרות יהודים שצריכים לשבת וללמוד תורה, שישתובבו בריקנות שעות על גבי שעות! כאשר רוצים להראות שהם חסידים, כיצד זה נהיה? שמחזיקים בצעקה "דידן נצח"!

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הראה באצבעו הק' לאלו שעמדו שם]: מתכוונים אליך גם, ולכולם גם!

מענה לא' התמימים שביקש "סליחה ומחילה ותיקון מאת כ"ק אד"ש על היותי עומד ברחוב חוץ ל-770 בעת צאת כ"ק אד"ש להאווהל ביום שני ב' כסלו ש"ז".

כידוע, ביום ב' כסלו ה'תשמ"ח, היום בו חזרו הספרים ל-770, הביע כ"ק אד"ש מה"מ מורת רוח רבה מכך שהבחורים עמדו מחוץ ל-770 בזמן סדרי הלימוד.

מענה כ"ק אד"ש מה"מ הכיל מילה אחת:

חת"ת

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יה"ר שיראה הרבה נחת מבניו - התמימים בפרט,
משלוחיו, חסידיו, וכלל ישראל - בכלל
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו
וישמיענו תורה חדשה מפיו
בגאולה האמיתית והשלימה
תיכף ומי"ד ממ"ש

לעילוי נשמת ר' גבריאל נח ורעיתו רבקה הי"ד הולצברג
שלוחי כ"ק אד"ש מה"מ - בומבי, הודו

נדפס על-ידי תלמידי התמימים
תות"ל - בית משיח - 770